

ERANSKINA: ITEMEN ADIBIDEAK

Atal honek B2 Euskara Proba osatzen dituzten 4 trebetasunei (entzumena, irakurmena, idazmena eta hizkuntza ezagutza) dagozkien item adibideak erakusten ditu.

Itemak adibidetzat hartu behar dira, B2 Euskara Proban parte hartu zuten DBHko 4. mailako neska-mutilek erantzun behar zituzten galdera mota adierazteko. Item bakoitzaren ezaugarriak eta erantzun zuzeneko portzentajea azaltzen dira.

1. TREBETASUNA: ENTZUMENA

1.1. ADIBIDEA: Gazteak eta aseguruak

Testu mota: Elkarrizketa. **Erantzun mota:** Erantzun itxiak

Testu hau irratitik hartutakoa da eta gazteen intereseko kontu bat jorratzen da. Gaiaren inguruan azalpen batzuk ematen dira eta gehienbat argudioak erabiltzen dute zenbait iritzi defendatzeko. Elkarrizketa bat da eta, aurkezleak albisteak kontatu eta gero, bi hizlarik beraien aburua ematen dute. Testu horri erantzun anitzeko galderak dagozkion. Ikasleek informazio zehatza eta informazio orokorra ulertu behar dute edo ondorioztatu.

- Irrati programa bateko elkarrizketa bat entzungo duzu. Aurretik, hemen dituzun galderak, arretaz irakurri.
- Testua bi aldiz entzuteko aukera izango duzu eta, entzuten duzun bitartean, galderak erantzun beharko dituzu.
- Atal hau egiten 10 minutu emango duzu.

TESTUAREN TRANSKRIPZIOA: GAZTEAK ETA ASEGURUAK

AZPIMARRATUTA: Aldi berean batek baino gehiagok hitz egiten duenean.

: Bukatu gabeko esaldia

KAZETARIA. Esan duzue lehen gizartea gazteagotu egingo dutela eta nik bukatu nahi nuke gazteekin zerikusia duen gaur ezagutu dugun albiste bati aipamena eginez. Aseguru etxe batek esan du gazteentzako seguru merkeagoak eskaintzeko prest dagoela. 18 eta 25 urte bitarteko gazteei ehuneko 50 ere jaitsiko lizkieke prezioak, gaur egun dituzten prezio handi hoiak eta baldintza bat jartzen diete: kontratu bat sinatu beharko dute eta hitz eman beharko dute ez dutela alkoholik edango eta ez dutela kotxerik gidatuko gauerditik goizeko 6etara. Alternatiba egokia izango litzateke?

GONBIDATUA 1. Ba beno, aurrepauso bat iruditzen zait. Gaur egun gazteek arazo handik daukate, ezta? Batez ere motorrakin, ezta? Motokin aseguru bat lortzeko, aseguru poliza bat lortzeko. Beraz nik uste det hori gainditu egin behar dela eta nolabait, baita ere pentsatzen dut bide honetatik jarraituz gero gobernuak neurri batzuk hartu beharko dittuela. Asegurua derrigorrezkoa den neurrian nolabait bermatu beharko da gazteek eskubide hori izango dutela, asegurua egitteko eskubide hori izango dutela eta horrelako albisteak bitxia da baina nik uste dut ba beno, baldintzatu egin daitekeela aseguru poliza noiz egongo den indarrean, noiz ez, adibidez gaueko ordu hoietan... Eta nik uste dut oso inportante dela aseguru konpainia horretarako baina baita ere hiritar guztientzat edo gizarte osoarentzat zeren eta gazteek konzientziaz badira ordu hoietan gertatzen direla istripu gehienak eta baita ere istripurik larrienak, nik uste dut aurrepauso bat inportante, inportante, oso inportantea izango litzatekeela, benetan.

GONBIDATUA 2. Nik ere entzun dizudanean, gustatu egin zait goizeko seirak hori, o zazpiretan pasatuko nuke nik gutxienez, baina seiretan ondoren ibiltzea baitira gaurko parranderoak jeneralean gau pasa egiten dutenak baina, bueno...

KAZETARIA. Bai, kotxea aparkatu hamabiak aurretik eta seiak ondo gidatu, ezta? hori esan nahi duzu, ezta?

GONBIDATUA 1. Seietan, seietan, ez dut uste seietan jungo direnik kotxe(ar)en bila edo motoen bila.

GONBIDATUA 2. Hori, hori, o sea... Egittea da... hemen soluzio berrien bila hasi beharra dago. Egin dan bezala, ba autobusak eta trenak jarri gabaz... soluzio berrien bila hasi beharra dago. Lehen daukazuna, zera... ez dakit... nolabait ein minutu batean sartuta ikusi duzuna... zergatik ez daukazuna da... zera.

Ez diot segururik emango eta hiru urte hartzeko mutileei, adibidez, mutilei, eta kotxetan dabilta, hala ere. Edo izugarritzko prezioak jarriko dizkiete eta gero, badakizu ehuneko 35 segururik gabe dabiltzala. Orduan, horren aurrean soluzioak bilatzen hasi behar dira. Hau al da egokiena? Hau bakarrik dala...

KAZETARIA. Idealak ez izanda ere soluzioak...

GONBIDATUA 2. Bai... edo...

GONBIDATUA 1. Praktikoak. Gauetan atera beharko dute. Horra jo beharko dute, beraz, erantzuna eman behar zaio.

GONBIDATUA 2. Zi(erga)ttik ez daukazuna da... Herri guztietako, festak osea... oinarritzen dira fundamentalki gaueko parrandan gazteentzako, besterik ez. Eta gauentzat. Eta gero, bestetikan gazte gaztetatikan organizatuko dituzu jendeak kotxea erosi ditzan eta karneta atera dezan 18 urterako. Bestetikan seguruak jartzen dizkiete inposibleak. Jo, azkenean zer sortzen da? Ba soluzio bila, berri bila... Zein dan egokiena. Ez da beti erreza izango asmatzen. Baina, akaso ordu jakin batzutan seguru honek ez du baliorik izango edo... zea... baldin eta pormil... edo... zerarik edo nola da hori?... edo alkoholaren hori, hor zero-zero beharko duzu baldin eta bestela, holako batzuk gazteari... Nik soluzio bila haste hori eta aseguratzea, mundu guztiya ibiliko da seguruekin eta mundu guztiyak jakingo du hori garbi eta zintzo betetzen dela eta abar, baina nik hortik...

KAZETARIA. Bueno, ba albistea hortan da, ikusiko dugu gazteen artean arrakasta duen, aseguretze horiek, noski, bezero asko lortzeko intentzioarekin egingo zuen, dudarik ez dut egiten hortan ere. Eta ikusiko dugu alternatiba horrek modurik ematen duen, ba horxe soluzio bideak bilatzeko bereziki gazteenei arazo asko izaten dituztelako...

ZEIN DA AURKEZLEAK AIPATZEN DUEN ALBISTEA?

- Gazteentzako aseguruak merkeagoak izango dira hemendik aurrera1
- **Jarritako baldintza onartzen badute, aseguru etxe bat gazteentzako aseguruak merkeago jartzeko prest dago . . .2**
- Kontratu bat sinatzen badute soilik, gazteen aseguruak helduenak baino %50 merkeago izango dira3

Eraitza orokorra: 28,3. B eredu: 24,5. D eredu: 30,3

NORI ZUZENDUTA DAGO ALBISTEA?

- Gidatzen duten gazte guztiei1
- Gauz gidatzen duten 18 eta 25 urte bitarteko gazteen gurasoei2
- **18 eta 25 urte bitarteko gazteei3**

Eraitza orokorra: 84,9. B eredu: 77,8. D eredu: 88,7

ZEIN DA ALBISTEKO ASEGURU ETXEAREN ASMOA?

- **Bezero gehiago lortzea1**
- Gazteek alkoholik ez edatea2
- Gazteek gauz ez gidatzea3

Eraitza orokorra: 32,8. B eredu: 27,8. D eredu: 35,5

ZEIN DA EMAKUMEZKO SOLASKIDEAREN USTEZ GAZTEEK DUTEN ARAZOA?

- Ez dute asegurua egiteko eskubiderik1
- Motoko asegurua lortzeko arazoak dituzte2
- **Zailtasunak dituzte aseguru poliza bat lortzeko3**

Eraitza orokorra: 32,9. B eredu: 27,4. D eredu: 36,0

GIZONEZKO SOLASKIDEAREN USTEZ, ZER EGIN BEHAR DA GAZTEEN ARAZOA KONPONTZEKO?

- Goizeko zazpiak arte luzatu autoa ez gidatzeko baldintza1
- Gazte guzti-guztiek aukera eduki behar dute asegurua egiteko2
- **Irtenbide berriak bilatu behar dira3**

Eraitza orokorra: 60,4. B eredu: 46,2. D eredu: 68,1

ZENBATEK HARTZEN DUTE PARTE SOLASALDIAN?

- Hiru solaskide daude: bi andre eta gizon bat1
- Aurkezle bik eta elkarrizketatu batek2
- **Aurkezleak eta bi solaskidek**3

Emitza orokorra: 72,9. B eredua: 63,2. D eredua: 78,1

ZEIN DA IRRATI PROGRAMAREN EDUKIA?

- Albiste berrien aurkezpen, azalpen eta komentatzea.....1
- **Albiste baten gainean solaskideen iritziak alderatzea**2
- Merkatura ateratzen diren produktu zein zerbitzu berrien iragarkien emanaldia.....3

Emitza orokorra: 62,6. B eredua: 56,6. D eredua: 65,8

2. TREBETASUNA: IRAKURMENA

2.1. ADIBIDEA: Telelana eta telemedikuntza

Testu mota: Azalpen testua. **Erantzun mota:** Erantzun itxiak

Azalpen testu hau dibulgaziozko esparrukoa da, Interneten ageria. Hitz tekniko batzuk ditu. Testuaren bitartez, informazio zehatzaren ulermena ebaluatzen da (datu zehatzak, aburuak, informazio ondorioak...). Testuari erantzun anitzeko galderak dagozkion.

- Hemengo testua arretaz irakurri eta ondoren dituzun galderen erantzunetatik zuzena aukeratu, dagokion zenbakiari biribil bat eginez

TELELANA ETA TELEMEDIKUNTZA

Edozein artikulu erosteko, bidaiak prestatzeko, bankuko transakzioak edo gestio burokratikoak egiteko eta abarrerako aukera ematen dizu sareak. Egun, sarea ezagutzeko dugun mundu bat da. Etxetik bertatik lan egiteko edo medikuari kontsulta egiteko aukera ere ematen du.

Telelana

Telelana izeneko jarduera profesionalari dagokionez, langileak ez du bulego batean lan egiten eta informatika- eta telekomunikazio-tresnak ditu bere enpresarekin kontaktuan jartzeko. Interneti esker etxetik egin daiteke lan, eta, ordenagailu pertsonala edukiz gero, sarearekin konexioa daukan edozein lekutik. Euskal Herrian horretarako prestatuta daude telezentroak, Bizkaian eta Nafarroan.

Kasu honetan, Internet da enpresaren eta langilearen arteko lotura, eta horrek lan-harreman berriak sortu ditu. Enpresaren produkzio-kostuak merkeagoak dira, ez baitauka egoitza handi baten beharrik, eta lantokirako bidean orain arte pasatzen zuen denbora irabazten du langileak.

Telelanak hainbat abantaila ematen dizkigu:

Onura ekonomikoa enpresarentzat: ez du leku fisikoa antolatu beharrik langileentzat.

Onura ekonomikoa langileentzat: desplazatu beharrik ez dago.

Etekin handiagoa: azken ikerketek erakutsi dutenez, laneko girorik onena norberaren etxea da, han eraginkorragoa baita langilea.

Denbora libre gehiago langilearentzat, ez baititu ordu-tegiak bete behar, eta ezta leku jakin batean lan egin behar ere.

Telemedikuntza

Osasunaren Mundu Erakundeak honela definitzen du telemedikuntza: "Informazio eta komunikazio teknologiak erabiliz, urrutitik osasun-zerbitzuak banatzea, eta osasun-langileek informazioa trukatzeko eritasunak edo kalteak diagnostikatzeko, tratatzeko eta aurreikusteko, eta ikertzea eta ebaluatzea; baita osasun-langileen prestakuntza jarraiturako ere. Hori guztia, gizabanakoaren eta gizartearen osasuna hobetzeko helburuarekin egiten da".

Espaziora egindako lehenbiziko bidaiekin batera garatu ziren teknologia hauek, urrutitik astronautak sendatzeko eta espazioan laguntzeko, ondoan medikurik eduki beharrik gabe. Horrela jaio zen telemedikuntza. Komunikazioen teknologia berrien aurrerapenei esker bidal ditzakegu datuak, seinale biologikoak edo irudiak, baita hiru dimentsiokoak ere, sareari konektatutako telefono-linea baten bidez.

Gaur egun, telemedikuntzari esker gaintitu dugu atenzio medikoaren muga, eta zerbitzu espezializatuak, larrialdien gestioa, eta kontsultak eta ebakuntzak sendotu ditugu. Telemedikuntzarekin errazagoa da gaixoaren bizi-kalitatea hobetzea, etxean dagoela kontrola baitaiteke, haren segurtasuna eta lasaitasuna handituz.

Informazioaren eta komunikazioaren teknologiei esker, espezialisten artean ezagupenak trukatu eta taldean aritu daitezke lanean urrutitik, diagnostikoak egiterakoan adibidez, teknikak trukatzuz, eta momentuan bertan ebakuntza kirurgikoak eginez. Hori guztia, bideo-konferentziak ahalbidetzen du eta gero eta erabiltzaile gehiago ditu bateko eta besteko sektoretan. Aurrerapen horien ildotik ezarri da Estatuan Telediagnostiko Sare bat Osasun Sistema Nazionalarentzat, INFO-MED edo Osasun Sare Telematikoan oinarritua.

ZEIN TOKITAN EGIN BEHAR DU TELELANA LANGILEAK?

- Telezentro batean1
- **Internet konexioa dagoen tokian**2
- Etxean3
- Horretarako prestatuta dauden Euskal Herriko tokietan4

Eraitza orokorra: 44,9. B eredia: 38,8. D eredia: 48,7

HAUETAKO ZEIN ABANTAILA DU TELELANAK ENPRESARENTZAT?

- Produktuaren salneurria merkeagoa da1
- **Ez du langileriarentzako egoitzarik prestatu behar**2
- Lan hobeagoa egiten da etxetik3
- Lan-harremanak hobeak dira4

Eraitza orokorra: 60,6. B eredia: 52,9. D eredia: 65,2

ZEIN DA TELEMEDIKUNTZAREN XEDE NAGUSIA?

- Eritasunak diagnostikatzea1
- Osasun-langileei informazioa ematea2
- **Gizabanakoaren eta gizartearen osasuna hobetzea**3
- Astronauten gaixotasunak sendatzea4

Eraitza orokorra: 59,2. B eredia: 58,6. D eredia: 59,6

NOLA HOBETZEN DU TELEMEDIKUNTZAK GAIXOAREN BIZI-KALITATEA?

- Zerbitzu espezializatuak eskainiz1
- Gaixotasuna hobeto kontrolatuz2
- **Gaixoa etxean mantenduz**3
- Ebakuntzak hobetuz4

Eraitza orokorra: 36,3. B eredia: 37,9. D eredia: 35,3

ZEIN TEKNOLOGIAK AHALBIDETZEN DU SENDAGILEEN ARTEKO URRUTIKO LANA?

- Ezagupenak trukatzek1
- Bideo-konferentziak**2
- Diagnostiko bateratuak3
- Telediagnostiko Sareak4

Eraitza orokorra: 57,9. B eredia: 56,4. D eredia: 58,8

2.2. ADIBIDEA: HIRIAK

Testu mota: Azalpen testua. **Erantzun mota:** Erantzun itxiak

Testu hau testu liburu batetik aterata dago. Testuak argazkiak baditu eta zutabeetan antolatuta dago. Testuaren bidez, paragrafoen ulermena ebaluatu nahi izan dugu, ulermen zehatza, alegia; izan ere, ikasleek testuaren paragrafoei dagokien izenburua idatzi behar dute.

- Testu liburu bateko testua irakurriko duzu hiriei buruz.
- Aukera ezazu, zerrenda honetatik, testuaren atal bakoitza hobeto laburbiltzen duen **izenburua** eta 1-9 zenbakia idatz ezazu dagokion laukian.
- Kontuan hartu izenburu bat soberan dagoela.
- Adibide bat duzu hasieran.

1. Hiri-mota bereziak
2. Sailkapena
3. Hiriak etorkizunean
4. Hiri modernoetako arazoak
5. Munduko hiririk handiena
6. Hiri-prozesuaren garapena
7. Zenbait zehaztapen
8. Hirien funtzioak
9. Gizakia hiriko izakia

ITEMA	Orokorrak	EMAITZAK	
		B eredua	D eredua
1.	54,4	41,7	62,2
2.	63,9	59,6	66,5
3.	83,4	75,4	88,2
4.	1,8	2,2	1,6
5.	60,6	50,9	66,5
6.	50,9	44,7	54,7
7.	82,0	73,2	87,4

9 HIRIA

0

Hiriak dira seguruenik gizakien sorkuntzarik garbiena, hau "hiriko izaki" bat kontsideratzera hel daitekeen punturaino. Historikoki hiriak garapen eta aurre-rapenen guneak izan dira, eta gure kultura- eta gizarte-antolakuntzaren moduak "zibilizazio" izena hartzen du, 'hiria' esan nahi duen "civitas" hitz latinotik datorren hitza alegia.

1

Hiri bat, biztanleak dituen gune bat da, dentsitate handikoa eta mota guztietako eraikinen kontzentrazio handiago edo txikiago batez osatua. Baserri guneetatik banaketa beti da argia, nahiz eta bere itsura, egitura eta funtzioak leku eta momentu historikoaren arabera asko alda daitezkeen.

2

Lorategi-hiria: luxuzko bizileku-gunea, hiri nagusi baten inguruan kokatua.

Onddo-hiria: hamar urterik behin edo gutxiago bere populazioa bikoizten duena.

Hiri satelitea: gertu dagoen beste hiri bati lotutako hirigunea.

4

Hiriak deskribatzeko eta banatzeko, erabili-lia **funtzioen** sistemaren irizpidea erabiltzen da batez ere. Eredu honen arabera, hiriak beraien erabilpen nagusiagatik definitzen dira (nahiz eta beste erabilpen batzuekin bateragarria izan daitekeen):

- Logela-hiriak edo **bizileku-guneak**.
- **Portu**-hiriak.
- Hiri **komertzialak**.

3

Mexikoko hiriburua da gaur egun munduko biztanle gehien dituen hiria, hogeit hamar milioi inguru. Mexikoko hiriguneak Tenochtitlán bailara zaharraren mugak gainditu ditu eta inguruko hiri asko xurgatzen ari da. Egoera hau arrunta da munduan zeharreko hirietan, zeintzuen hazkuntzan topatzen dituzten beste hirigune hauek xurgatzen dituzte azkenean. Honek askotan zail egiten du hiri bat non hasten eta bestea non bukatzen den zehaztea. Kasu honen adibide esanguratsua, Megapolis deitutakoa da, Estatu Batuetan, beste batzuen artean New York, Boston eta Filadelfia hiriak lotzen dituen mila milioi baino luzeagoa den hirigune jarrai bat da.

Foroaren hondakinak, Erroma

- Hiri **administratiboak** (erakunde eta organismo ofizialak biltzen dituzte).
- **Unibertsitate**-hiriak.
- Hiri **turistikoak**.
- **Babes-hiria** edo **gotorleku plazak** (iraganean garrantzia estrategiko handikoak, gaur ia ez dira existitzen).

Sydney hiriko argazkia (Australia)

6

Gaur egun Lurreko populazioaren erdia baino gehiago bizi da hirietan, joera hau mende honetan zehar mantenduko delarik. Hirien hazkuntza handiagoa izango da urbanizazio-maila baxuagoa duten hirugarren munduko herrialdeetan.

7

Geroz eta tamaina handiagoa duten gaur egungo hirietan, halako egoerak sortzen dira:

- **Masifikazioa.** Askotan hiriak ez daude prest etengabeko hazkuntzan dagoen populazio bat hartzeko.
- **Atmosferaren kutsadura,** akustikoa eta urarena.
- **Zabor eta hondakinen** kontrolatu gabeko produkzioa.
- **Gurpil gaineko trafikoarentzako zailtasunak.**
- **Langabezia,** populazioaren zati baten txirotasun eta marjinaltasunean itzultzen dena.
- **Delinkuentzia eta droga kontsumoa,** batzutan langabeziari lotuak.

Caracas, Venezuela

5

Gizakiaren ezarpenak hirietan historia-
ren hazkunde zehazten du. Hala ere,
bilakaera hau ez da izan inondik inora
erregularra eta historian zehar gorabe-
hera garrantzitsuak aurkeztu ditu:

Lehenengo hiriak: ibai arroetan ager-
tu ziren, lurrik emankorrenen ondoan
eta itsasketarako onak ziren kostako
eskualdeetan. Elikagaien eskuragarri-
tasunak eta artisautza zein merkatarit-
zaren garapenak aitzinako hiri batzuek
biztanle kopuru handia izan zezaten
egin zuten.

Erdi Aroko hiriak: tamainan txikiak
ziren, batez ere artisautzara zuzenduak
eta babeserako eginak, garapen maila
txikiarekin. 1492. urtetik aurrera, aur-
kikuntza geografikoek merkataritza
eta artisautzaren indartzea ekarri
zuten, honek hiriko jarduera handitu
zuelarik.

Industria-iraultzak hirien birsortzea
ekarri zuen. Lan eskaintza, Erdi Aro
osoan emandako eta populazioa base-
rrietan mantentzen zuten sistema feu-
dalaren erorketarekin batera, baserrie-
tatik hirietarako migrazioa eragin zuen
eta ondorioz hauen hazkuntza.

Hiri modernoak, makrohiriak dira,
tamainan izugarriak eta, baserrien kal-
tetan, populazio eta produkzio ekono-
miko gehiena bertan erdiratzen da.
Izan ere, herrialde baten garapenaren
neurri klasiko bat hiri eta baserrietako
populazioaren arteko proportzioan
datza, estaturik pobreenak izanik
nekazal guneetan biztanlerik gehienak
aurkezten dituztenak.

3. TREBETASUNA: IDAZMENA

Trebetasun hau ebaluatzeko ikasle bakoitzak bi idazki egin behar zituen: bata guztientzat komuna zen, gutuna, hain zuzen; bestea, eta bi aukeren artean hautatu behar zuten. Proposamen bakoitzean bai egoera bai idazteko eskatzen ziren baldintzak azaldu genituen.

3.1. ADIBIDEA: GAZTEEN OHITURAK

Testu mota: iritzi-argudiozko testua. **Erantzun mota:** Erantzun itxiak

Iritzi-argudiozko testua da. Gazten ohiturei gaineko idazlan bat egin behar dute, haien aburu eta iritziak azalduz. Iritzi horiek arrazonatu egin behar dituzte, bai eta kontrako iritziak ere. Gutxienez 100 hitz idatzi behar dituzte.

Testuaren egiturak honako osagaiok izan behar ditu: hasierako tesia, argudioaren gorputza eta ondorioa, nahiz eta era labur eta xume batean izan eta testu mota horren egitura beharrezkoa ez izan agertzen diren argudio guztietan. Erregistroa egokia izan behar da: formula oro har.

Ezarritako gaia jarraitzekoa da eta gainontzeko ideien ardatza izan behar da. Eredu gisa, gutxienez adibide bat agertu behar da. Garbi adierazi behar du zein gauzeekin dagoen ados eta zeinekin ez. Idazkia koherente izan behar da, hots, ideiak eta iritziak era antolatuan aurkeztu behar dituzte, testua bateratuta egon behar da. Idazlanaren helburua bete behar dute: ikasleek bere ikuspuntuak azaldu eta adibideren batekin osatu egin behar dituzte.

- Ikasgelan irakaslearekin egon zarete eztabaidatzen gazteen ohiturei buruz:
 - Helduek esaten omen dute gazteek ohitura txarrak izaten dituztela bizitzaren arlo askotan: elikaduran, arropan, ondo pasatzeko garaian...
 - Zure ikaskideen ustez, ordea, gazteen ohiturak ez dira txarrak.
- Irakasleak agindu dizue **idazlan bat** egitea gai horren gainean; bertan adierazi beharko duzu zein iritzirekin zauden ados.
- Zeure **arrazoiak eta zergatiak** eman behar dituzu, garbi adierazi zeren alde eta zeren aurka zauden.
- Oroitu irakasleak irakurriko duen idazlan bat dela, hortaz, egokitu zure idazteko era.
- Zure idazlanak gutxienez **100 hitz** izan behar ditu.
- Saia zaitez idazki ordenatu bat idazten, zuzen eta garbia.

Jarduera honek irekia da eta ebaluatzeko bost irizpide hauek ezarri genuen: Edukia eta koherentzia, Erregistroa eta formatua, Zuentasuna, Kohesio eta Lexikoa. Bost irizpide hauek azalduta daude 1.2.1. atalean.

1. EDUKIA ETA KOHERENTZIA

5. OSO ONDO
- Eskatzen den edukiari buruzko idazkia garatzea (gazteen ohiturak) eta gai hori gainontzeko ideien ardatza izan behar da. Gai hori, esplikazioetaz gain, adibideekin osatzen da (3 gai bederen: moda, aisia, elikadura edo besteren bat).
 - Posizio bat hartu behar du, nahiz eta kolektibo bakoitzaren gauza batzuetan egon (ala ez egon), hau da, garbi adierazi behar du zein gauzekin dago ados eta zeinekin ez.
 - Idazkia koherente izan behar da, hau da, ideiak eta iritziak argi ageri behar dira eta era ordenatuan.
 - Idazlanaren helburua betetzen da: ikasleak bere ikuspuntuak azaltzen ditu.

Orokorra: 1,3. B eredu: 0,0. D eredu: 2,1

4. ONDO
- Eskatzen den edukiari buruzko idazkia garatzea (gazteen ohiturak) eta gai hori gainontzeko ideien ardatza izan behar da. Gai hori, esplikazioetaz gain, adibideekin osatzen da (2 gai bederen: moda, aisia, elikadura edo besteren bat).
 - Posizio bat hartu behar du, nahiz eta kolektibo bakoitzaren gauza batzuetan egon (ala ez egon), hau da, garbi adierazi behar du zein gauzekin dago ados eta zeinekin ez.
 - Idazkia koherente izan behar da, hau da, ideiak eta iritziak argi ageri behar dira eta era ordenatuan.
 - Idazlanaren helburua betetzen da: ikasleak bere ikuspuntuak azaltzen ditu.

Orokorra: 6,5. B eredu: 4,8. D eredu: 7,5

3. NAHIKOA
- Eskatzen den edukiari buruzko idazkia garatzea (gazteen ohiturak) eta gai hori gainontzeko ideien ardatza izan behar da. Eredu gisa, adibide 1 behintzat agertu behar da (moda, elikadura...).
 - Garbi adierazi behar du zein gauzekin dago ados eta zeinekin ez, nahiz eta gauza horiek gutxi izan.
 - Idazkia koherente izan behar da, hau da, ideiak eta iritziak argi ageri behar dira eta era ordenatuan.
 - Idazlanaren helburua betetzen da: ikasleak bere ikuspuntuak azaltzen ditu eta adibideren batekin osotuta.

Orokorra: 73,7. B eredu: 75,0. D eredu: 72,9

2. GUTXI
- Eskatutako edukia ez da ondo esplikatuta agertzen, ez dira ere adibiderik jartzen; adibideetan geratzen da esplikatu gabe eta aburua ondo kokatu gabe.
 - Ideiak eta iritziak ez daude garbi adierazita.
 - Ez da testuaren helburua ikusten.

Orokorra: 13,1. B eredu: 14,0. D eredu: 12,6

1. OSO GUTXI
- Eskatutako edukiren bat agertu arren, beste gai batzuekin nahasten da. Ez dira iritziak edo azalpenik ematen. Ahal da deskripzio huts bat izan.
 - Ideiak eta iritziak nahasiak dira oso.
 - Ez da testuaren helburua ikusten.

Orokorra: 2,3. B eredua: 2,6. D eredua: 2,1

2. ERREGISTROA ETA FORMATOA

5. OSO ONDO
- Idazlan honetan azalpenezko zein argudiozko testuak ageri behar dira, garbi esplikatzeko iritziak eta ikuspuntuak.
 - Erregistroa egokia da: formalegia izan arren, formala, azken finean irakasleak irakurtzeko testu bat da.

Orokorra: 1,2. B eredua: 0,0. D eredua: 1,9

4. ONDO
- Azalpenezko zein argudiozko testuak ageri dira, beste testu motaren bat agertzen bada ere. Garbi geratzen dira iritziak eta ikuspuntuak.
 - Erregistroa egokia da: formala, espresioen bat ez-formala suertatzen bada ere.

Orokorra: 4,0. B eredua: 1,8. D eredua: 5,4

- 3.NAHIKOA
- Azalpenezko zein argudiozko testuak ageri dira, beste sekuentziaren bat ahal bada ere ageri.
 - Iritziak eta ikuspuntuak garbi agertzen dira, nahiz eta gutxi izan.
 - Erregistroa egokia da: formala oro har, nahiz eta espresio zein hitzen bat arruntak izan.

Orokorra: 40,3. B eredua: 36,4. D eredua: 42,6

2. GUTXI
- Testuak idazlan baten forma badu ere, ideiak eta jarrerak ez dira garbi adierazten.
 - Azalpenak zein argudioak apenas agertzen dira.
 - Erregistroa ez da egokia.

Orokorra: 48,4. B eredua: 55,3. D eredua: 44,2

1. OSO GUTXI
- Ezin da jakin ikasleak daukan aburua, ez dira azalpenik edo argudiorik agertzen.
 - Erregistroa ez da egokia.

Orokorra: 3,2. B eredua: 3,1. D eredua: 3,2

3. ZUZENTASUNA

5. OSO ONDO • Testua zuzena da, bai ortografian, bai gramatikan, akats larri 1, 2 gehienez ahal du izan oro har (ortografia eta gramatika kontuan harturik).

Orokorra: 23,1. B eredua: 8,3. D eredua: 32,2

4. ONDO Testua zuzena da, akats larri 3, 4 gehienez ahal ditu izan ortografian zein gramatikan.

Orokorra: 25,1. B eredua: 18,9. D eredua: 29,0

3. NAHIKOA • Testuan zenbait akats daude baina ez dira oso larriak eta komunikazioa ez dute eragozten (5-6 akats baino gutxiago).

Orokorra: 23,3. B eredua: 26,8. D eredua: 21,2

2. GUTXI • Hainbat akats ortografiko zein gramatikalak; batzuetan komunikazioa zailtzen dute. Akats larriak behin eta berriro errepikatzen ditu (7-8 akats larri baino gehiago)

Orokorra: 18,6. B eredua: 28,9. D eredua: 12,3

1. OSO GUTXI • Akats ugari eta larriak; komunikazioa eragozten dute, bai ortografikoak, bai gramatikalak (9-10 akats larri baino gehiago).

Orokorra: 6,8. B eredua: 13,6. D eredua: 2,7

Ikasleek idazlanetan egiten dituzten akatsak era askotakoak izaten dira: batzuk munta handikoak edo "larriak" eta beste batzuk ez hain larriak edo garrantzi gutxiagokoak. Ez dira, beraz, berdin baloratuko. Akats baten garrantzia irizpide nagusi hauen arabera baloratuko da.

Bi akats arinek larri bateko balioa dute.

Akatsen baioespena: Akats larriak

Oinarritzko arau ortografiko eta morfosintaktikoetan eta maiztasun handiko hitzetan egiten direnak. Maiztasun urriko hitzetan edo egitura sintaktiko konplexuago edo bitxiagoetan egiten direnak ez dira normalean hain garrantzitsuak.

Ondokoan idazmenean behinik behin larrizat jotzen diren hainbat akats ematen dira, adibide gisa:

- *Gramatika arloan:*
 - Ergatiboa gaizki erabiltzea: "Ni esango dizut", "Nik hasi naiz lanean"
 - Aditzaren komunztadura ez errespetatzea: "Gizonak ikusi dut", "Liburu batzuk erosi zuen".
 - Denbora-nahasketa haundiak: "Atzo gelan egoten ginen", "Etorriko bazina etxera joango gara".
 - Erlatiboak perpausak gaizki egitea: "Ezagutzen dut gizon bat Parisen egon dela".

- Zehargaldera gaizki egitea: "Ez dakit zer ordu da", "Uste dut hori ez da ona", "Noiz itzuliko naizen galdetu dit". Edo galdera zuzenak zehar galderaren –n atzizkiarekin ematea: "Nola esaten den hau?"
 - Ordena gaizki: "Ez nahi du etorri", "Joango behar du", "Daukat etxe bat mendian", "Alokatzeko baserria da gehiegi".
 - Determinatzailearen inguruko akatsak: "Mutila hori", "Mutilak hauek"
 - Posposizioen inguruko erabilera okerrak: "Bion artean", "Ikasturtearen zehar", "Epearen kanpo aurkeztu du lana".
- *Ortografia arloan:*
 - Erabilera handiko hitzetan egiten diren akatsak larriak dira beti, baita euskal ortografiako puntu konfliktiboenetan egiten direnak ere: z-s-x / tz-ts-tx / h- / g-j eta abar: "au isan sen", "suen azquen hezkutit ezaten senidan besala"
 - Aldiz, beste zenbait huts txikitat joko dira: erabilera urriko hitzen ortografia ("h" ak bereziki), hitz elkartuetan marratxoaren erabilerari dagozkionak, maileguetako – eta –o bukaeretan sortzen diren zalantzak ("dokumento", "zentro", "kredito"...) eta antzekoak.

Akatsak urriak eta ez larriak direnean OSO ONDO, ONDO edo NAHIKOA kalifikazioa emango zaio idazlanari, akats kopuruaren arabera. Errakuntza morfosintaktiko bakan batzuk onargarriak badira ere, akats larriak sistematikoki egiten badu edo, sistematikoki izan gabe, puntu desberdinetan behin eta berriz huts egiten badu, GUTXI edo OSO GUTXI kalifikazioa emango zaio.

4. KOHESIOA

- 5. OSO ONDO**
- Testua ondo artikulatuta dago, hau da, esaldien artean eta paragrafoak lotzeko lokailu ego-kiak erabiltzen dira (esaldi konplexuetan, denbora adierazteko, paragrafoak lotzeko, ideiak artikulatzeko...).
 - Esaldi konplexuak eta luzeak agertzen dira.
 - Testua paragrafoetan bananduta dago.

Orokorra: 0,8. B eredua: 0,0. D eredua: 1,3

- 4. ONDO**
- Testua ondo artikulatuta dago, hau da, esaldien artean eta paragrafoak lotzeko lokailu ego-kiak erabiltzen dira gehienetan.
 - Esaldi konplexuak eta luzeak agertzen dira, sinpleekin batera.
 - Testua paragrafoetan bananduta dago, nahiz eta asko ere ez izan.

Orokorra: 7,0. B eredua: 2,6. D eredua: 9,7

3. NAHIKOA
- Esaldi sinpleetaz gainera, konplexuren bat ere agertzen da eta lokailu edo juntagailua zuzen erabilia.
 - Testua ondo artikulatuta dago, hau da, esaldien artean eta paragrafoak lotzeko lokailu egokiak erabiltzen dira gehienetan, nahiz eta batzuetan esaldi sinple batzuk erabili eta loturarik gabe.
 - Testua paragrafoetan bananduta dago, nahiz eta paragrafo asko ere ez izan eta, behar den zenbait kasutan, ez egon (puntuazioa).

Orokorra: 66,9. B eredia: 61,4. D eredia: 70,2

2. GUTXI
- Testua ez dago ondo lotuta: esaldi sinpleak agertzen dira batez ere eta lotu gabe.
 - Oso paragrafo gutxi agertzen dira.

Orokorra: 20,6. B eredia: 30,3. D eredia: 14,7

1. OSO GUTXI
- Testua ez dago ondo lotuta: esaldi sinpleak agertzen dira batez ere eta lotu gabe.
 - Oso paragrafo gutxi agertzen dira edo dena batera.

Orokorra: 1,7. B eredia: 2,2. D eredia: 1,3

Atal honetan kohesioa neurtuko da, hau da, testua ondo konektatuta dagoen ala ez. Beraz, aztertzaileak edukia azaltzeko moldeari begiratuko dio, testua osatzen duten elementuen arteko kohesio-mekanismoen edo formen ikuspegitik (izenordainak, erakusleak, mugatzaileak, sinonimoak, loturak...) Esaldien luzera ere neurtzen da, ea gai diren esaldi luzeak eta ondo lotuta egiteko.

Kate idatzian agertzen diren elementuak aurretik edo atzetik esandakoarekin erlazionatzeko dauden mekanismoak ongi erabilia dauden aztertuko da. Era berean, egoeraren testuingurua osatzen duten elementuak (pertsona, lekua, denbora) eta beren erreferentziak ondo josita dauden behatuko da.

- **Sintaxia:** esaldiaren egiturari dagokiona: laburrak eta bakunak izatea, koordinatuak edo mendezkoak, eta esaldien arteko loturak eta loturen erabilera zuzena.
- **Kohesioa:** Esaldi eta hitzen arteko juntagailuen erabilpen egokia eta gainontzeko kohesio tresnen agertzea: lokuizioak (alde batetik..., alabaina, ordea...), ordezkapenak (izen-ordeak...), errepikapenak, elipsiak, etab.
- **Puntuazio** zuzena ere kohesioa egokiaren adierazlea da, ideiak paragrafoetan agertzea, esate baterako, ideiak antolatu eta hierarkizatzen laguntzen baitu.

5. LEXIKOA

5. OSO ONDO • Erabiltzen den hiztegia oso aberatsa da, zuzena eta egokia aritzen den gaiarekin.

Orokorra: 1,2. B eredia: 0,0. D eredia: 1,9

4. ONDO • Hiztegia ona da, gaiari lotuta, egokia eta zuzena.

Orokorra: 3,7. B eredia: 0,9. D eredia: 5,4

3. NAHIKOA • Hiztegia egokia da nahiz eta oso aberatsa ez izan; lortzen da testuaren helburua.

Orokorra: 68,1. B eredia: 60,1. D eredia: 72,9

2. GUTXI • Hiztegia mugatua da, oso arrunta. Gaia ez da ondo garatzen. Behin eta berriko errepikatzen dira hitzak.

Orokorra: 22,6. B eredia: 34,2. D eredia: 15,5

1. OSO GUTXI • Hiztegia eskasa, ez- egokia gairako.

Orokorra: 1,5. B eredia: 1,3. D eredia: 1,6

Aberastasuna, zehaztasuna eta egokitasuna neurtuko da. Bere eginkizunak betetzeko behar duen hitz-altxorraren jabe dela erakutsi behar du ikasleak.

Hitz altxor ugaria erabiltzen ditu ala hitz multzo txiki batera mugatzen da? Esanahi zabalegiko berba zehaztugabeak eta berba makuluak asko dira? Hitzak berezko esanahiaz erabiltzen ditu?

- **Lexikoaren ezaugarriak:** hiztegi arrunta, oso oinarrikoa eta pobrea, ala anitza eta aberatsa erabiltzea.
- **Errepikazioa:** hitz berberak behin eta berriro errepikatzea edo hitz desberdinak barneratzea.
- **Erdarakadak:** horrelakorik erabiltzea lexiko maila jaitsiko du, hitz horiek ohikoak izatekotan batez ere; teknizismo edo hitz ez-ohikoak badira, akatsa ez da hain larria izango. Euskara jasoa eta aberatsa baloratuko da.
- **Zehaztasuna eta egokitasuna:** gaia berak edo testuingurua eskatzen duen edukirako hitz aproposak erabiltzea edo itzulinguruetaz baliatzea hiztegi zehatzaren ezean...

4. TREBETASUNA: HIZKUNTZA EZAGUERA

Esparru honetan bi eduki mota neurtu genituen: hizkuntza ezagutzaren eduki orokorrak eta beste aldetik egitura morfosintaktikoak soilik. Lehenengo eduki motekin erantzun anitzeko galderak erabili genituen eta bigarrenarekin berri-dazketa jarduerak.

4.1. ADIBIDEA: HIZKUNTZA EZAGUTZA

Hizkuntzaren ezagutza orokorraren inguruan honako edukiok neurtu ditugu: lexikoa, sintaxia, esamoldeak, semantika eta gramatika. Proban 33 galdera egon dira; horietatik 7 komunak izan dira, hau da bi koadernoetan errepikatu egin dira, eta beste 27 berariazkoak izan dira. Erantzun anitzeko galderak ezarri dira

ERANTZUN EZETZ. "ADOS ZAUDE NIREKIN?"

- **Bai zera!**1
- Horixe!2
- Ez dago zalantzarik!3
- Auskalo!4

Emitza orokorra: 81,1. B eredua: 75,7. D eredua: 84,3

"HAINBAT... EGURRA EMAN DIOGU AURTENGO LIGAN."

- **talderi**1
- taldeari2
- taldeei3
- taldei4

Emitza orokorra: 43,0. B eredua: 28,8. D eredua: 51,3

"ATZO NESKA-MUTIL HAIK ESAN... GEZUR HUTSAK ZIREN."

- zenizkigunak1
- dizkigutenak2
- **zizkigutenak**3
- zigutenak4

Emitza orokorra: 71,9. B eredua: 61,3. D eredua: 78,2

ZEIN DAGO ONDO IDATZITA?

- Garrantzia1
- Itzua2
- **Saihetsa**3
- Platerra4

Emitza orokorra: 52,4. B eredua: 42,1. D eredua: 58,7

4.2. ADIBIDEA: ESALDIAK BERRIDATZI

Egitura morfosintaktikoak berridazketen bitartez ebaluatu dira. 10 berridazketa egon dira koaderno bietan; beraz, ikasle guztiek berridazketak berak eduki dituzte. Berridazketetan loturen aldaketak edo esaldien beste era batean ipintzearen ondorioz suertatzen zen egitura idatzi behar dituzte.

- Osa ezazu bigarren esaldia, emandako hitza erabiliz, esanahia aldatu gabe eta lehenengo esaldian agertzen diren hitzak, aditz denborak eta abarrekoak aldatu gabe, hots, beharrezkoa dena soilik aldatuz.
- **Bi** eta **lau** hitz artean erabili behar dituzu, emandako hitza barne.

Adibidea:

- Aitorren arreba oso azkarra da: hori esan zidaten.

delá

Aitorren arreba... esan zidaten.

Erantzuna: Aitorren arreba...**oso azkarra delá**... esan zidaten.

ZUHAITZERA IGO NAHI ZUEN: SAIATU ZEN, BAINA EZIN IZAN ZUEN.

saiatu

Zuhaitzera.... zen, baina ezin izan zuen.

Zuhaitzera **igotzen saiatu** zen, baina ezin izan zuen.

Eraitza orokorra: 66,06. B ereduá: 51,78. D ereduá: 74,63

UXUEK URTEAN ZEHAR ASKO AURREZTU ZUEN, BAINA EZIN IZAN ZEN JOAN OPORRETAN.

arren

Uxuek urtean zehar asko... ezin izan zen joan oporretan.

Uxuek urtean zehar asko **aurreztu (zuen) arren**, ezin izan zen joan oporretan.

Eraitza orokorra: 88,74. B ereduá: 84,67. D ereduá: 91,19

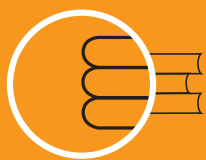
ANTZA DENEZ, IRAIDE EZ DA JOANGO UNIBERTSITATERA DATORREN URTEAN.

omen

Iraide.... Unibertsitatera datorren urtean.

Iraide **ez omen da joango** Unibertsitatera datorren urtean.

Eraitza orokorra: 39,70. B ereduá: 24,89. D ereduá: 48,60

ISEI•IVEI

IRAKAS-SISTEMA EBALUATU
ETA IKERTZEKO ERAKUNDEA
INSTITUTO VASCO DE EVALUACIÓN
E INVESTIGACIÓN EDUCATIVA

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

HEZKUNTZA, UNIBERTSITATE
ETA IKERKETA SAILA

DEPARTAMENTO DE EDUCACIÓN,
UNIVERSIDADES E INVESTIGACIÓN

ISEI•IVEI (Irakas Sistema Ebaluatu eta Ikertzeko Erakundea)

Asturias 9, 3º - 48015 Bilbao / Tel.: 94 476 06 04 / Fax: 94 476 37 84 / info@isei-ivei.net / www.isei-ivei.net